

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

**Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO9001:2015 / ISO 9001:2015**

Кафедра дизайну

**СУЧАСНІ СТИЛІ В МИСТЕЦТВІ ТА ДИЗАЙНІ /
CONTEMPORARY STYLES IN ART AND DESIGN**

**ПРОГРАМА/
COURSE SUMMARY**

КИЇВ 2025

Автор: Руслана БЕЗУГЛА, доктор мистецтвознавства, доцент, зав. кафедри дизайну

Програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри дизайну 25 серпня 2025 р., протокол № 2.

Рецензенти:

Валерій СТІЛЕЦЬ, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну

Аліна СЛІВІНСЬКА, кандидат філософських наук, доцент, магістр дизайну

Асмаї ЧІБАЛАШВІЛІ, кандидат мистецтвознавства, старший науковий співробітник, заступник директора з наукової роботи Інституту проблем сучасного мистецтва НАМ України

СУЧАСНІ СТИЛІ В МИСТЕЦТВІ ТА ДИЗАЙНІ / CONTEMPORARY STYLES IN ART AND DESIGN

ПРОГРАМА / COURSE SUMMARY

ВСТУП

Програму навчальної дисципліни «Сучасні стилі в мистецтві та дизайні» підготовлено відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 022 «Дизайн» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ МОН України від 21.12.2018 № 1433) та освітньо-професійної програми «Графічний дизайн». Програма призначена для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти ДТЕУ усіх форм навчання, галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки», спеціальності В2 «Дизайн», освітньої програми «Графічний дизайн».

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Сучасні стилі в мистецтві та дизайні» є формування загальних і професійних компетентностей на основі концептуального осмислення, критичного аналізу художніх і дизайнерських стилів XX – XXI ст., їх особливостей, тенденцій розвитку стилів мистецтва та дизайну та способів стилеутворення в означений період та оволодіння методологією стильового аналізу та атрибуції, здатності свідомо застосовувати стильові прийоми (цитування, стилізацію тощо) у власній проєктній практиці з урахуванням національного контексту та актуальних викликів дизайну.

Завданням вивчення дисципліни є формування знань про історичне підґрунтя і особливості мистецьких і дизайнерських стилів XX – XXI ст., філософського, мистецтвознавчого, культурологічного аспектів змісту категорії стилю; сучасних концепцій стилів; оволодіння понятійним апаратом теорії стилю (стиль, стилізація, напрям, манера, періодизація) а також засвоєння історичної типології стилів мистецтва і дизайну XX–XXI ст., розуміння причинно-наслідкових зв'язків їх розвитку та навчитися розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері дизайну на основі застосування теорій та методів стильового аналізу; опанувати методи формального, іконографічного та порівняльно-історичного аналізу; сформувати здатність ідентифікувати й обґрунтовувати стильову приналежність твору чи проєкту та використовувати стильове рішення для створення затребуваного на ринку і суспільно відповідального продукту; засвоїти особливості українського стильового контексту (авангард, модерн, етностиль, ідентичність, мистецтво спротиву); формування критичного розуміння актуальних проблем сучасного дизайну — цифровізації, застосовувати штучний інтелект та принципи екологічності та сталого розвитку (sustainability).

Предметом вивчення дисципліни є історична типологія й сучасна динаміка стилів мистецтва і дизайну, методи їх аналізу та практичного застосування у проєктній діяльності, особливості і тенденції розвитку мистецьких і дизайнерських стилів XX – XXI ст., концепції стилю, теоретичні підходи до дослідження сутності

мистецьких і дизайнерських стилів, сучасні способи стилеутворення, розуміння способів використання стилів і семантичного змісту стилю в професійній діяльності графічного дизайнера.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна спирається на базові компетентності першого (бакалаврського) рівня вищої освіти незалежно від спеціальності здобувача.

знання:

- змісту базових категорій і понять теорії стилів мистецтва та дизайну;
- історичних передумов формування стилів мистецтва та дизайну;
- типології стилів мистецтва та дизайну
- методів стилізації та трансформації етнокультурних джерел;

вміння:

- аналізувати твори мистецтва та дизайну за стильовими ознаками;
- створювати стилізацію.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Сучасні стилі в мистецтві та дизайні» як вибіркова освітня компонента забезпечує оволодіння здобувачами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за освітньо-професійною програмою «Графічний дизайн» (ОС магістр):

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
Загальні компетентності за освітньою програмою		
1	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	1, 3, 12
2	Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.	2, 3, 12
6	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	1, 9
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності за освітньою програмою		
3	Здатність розуміти і використовувати причинно-наслідкові зв'язки у розвитку дизайну та сучасних видів мистецтв.	3, 6, 7
9	Здатність створювати затребуваний на ринку та суспільно відповідальний продукт дизайну (товари і послуги).	9
10	Вміння переконливо демонструвати споживачу привабливу культурну цінність та економічну вартість створеного креативного продукту.	9, 11

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
Програмні результати навчання за освітньою програмою		
1	Генерувати ідеї для вироблення креативних дизайн-пропозицій, вибудовувати якісну та розгалужену систему комунікацій, застосовувати основні концепції візуальної комунікації у мистецькій та культурній сферах.	5, 9
6	Формувати проєктні складові у межах проєктних концепцій; володіти художніми та мистецькими формами соціальної відповідальності.	8, 9
8	Здійснювати передпроєктний аналіз із урахуванням усіх вагомих чинників, що впливають на об'єкт проєктування; формулювати авторську концепцію проєкту.	10, 11
9	Застосовувати методику концептуального проєктування та здійснювати процес проєктування з урахуванням сучасних технологій конструктивних вирішень, а також функціональних та естетичних вимог до об'єкта дизайну.	6, 7, 9
10	Критично опрацьовувати художньо-проєктний доробок українських і зарубіжних фахівців, застосовувати сучасні методики та технології наукового аналізу для формування авторської концепції, пошуку українського національного стилю.	4, 5, 11
11	Визначати естетичні проблеми дизайнерських шкіл та напрямів з урахуванням генезису сучасного художнього процесу в дизайні; мати синтетичне уявлення щодо історії формування сучасної візуальної культури.	4, 6, 7
15	Представляти концептуальне вирішення об'єктів дизайну засобами новітніх технологій, застосовувати прийоми графічної подачі при розв'язанні художньо-проєктних завдань (за спеціалізаціями).	9, 11

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Стиль, стилізація, періодизація стилів мистецтва і дизайну

Проблема визначення стилю. Стиль — історично зумовлена система формальних, змістових і технологічних характеристик, рис мистецтва та дизайну певної епохи, культури, школи, автора. Розмежування понять стиль, напрям, течія, манера, мода. Стиль охоплення тривалого періоду і культурної спільноти. Напрямок об'єднання митців спільною естетичною програмою. Манера — індивідуальна авторська особливість. Мода — короточасне поверхове коливання смаку.

Стилізація як метод творчої трансформації першоджерела. Види стилізації — декоративна, кон'юнктурна, імітаційна, раціональна. Співвідношення стилізації з цитуванням, наслідуванням, синтезом джерел. Межі застосування стилізації в сучасному дизайні.

Принципи періодизації стилів. Принцип поетапності історичного розвитку. Принцип маятника — чергування раціоналістичних і декоративних, конструктивних і орнаментальних епох. Принцип спіралі — повторення мотивів і прийомів на новому історичному та технологічному рівні. Стиль як реакція на попередній історичний етап і відображення домінуючих ідей світогляду, технологій, соціального устрою тогочасної доби. Стильовий канон та його трансформація. Стильовий плюралізм. Еклектика. Проблема стильової ідентифікації дизайноб'єкта.

Стилізація як інструмент генерування нових проєктних ідей: свідомий вибір, аналіз і трансформація стильового джерела. Етична та соціальна відповідальність дизайнера при роботі з чужим стилем і культурною спадщиною: межа між стилізацією, цитуванням, запозиченням і плагіатом; проблема культурної апропріації.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2 [с. 8–16], 4 [с. 107–110]

Додатковий: 19 [с. 51–102]

Інтернет-ресурси: 23, 24, 25, 29, 31, 33

Тема 2. Методи стильового аналізу та атрибуції у мистецтві та дизайні

Формальний аналіз твору: композиція, пластика форми, колорит, фактура, конструктивні й декоративні елементи, пропорції, ритм. Іконографічний та іконологічний методи (за Е. Панофскі). Три рівні інтерпретації: доіконографічний опис, іконографічний аналіз, іконологічне тлумачення; розкриття змістового, символічного та світоглядного шару твору.

Атрибуція за технологічними й матеріальними ознаками в предметному дизайні. Визначення часу, географічного походження, виробничої школи за конструкцією, матеріалом, технікою оздоблення. Порівняльно-історичний метод. Зіставлення аналогів у межах одного стилю або на перетині культурних традицій; виявлення типологічної спільності й локальної специфіки.

Стилістична експертиза та її роль у музейній і галерейній практиці. Проблема розпізнавання стильових цитат у чужих і власних проєктах. Верифікація автентичності репліки, стилізації, підробки; обґрунтування проєктних рішень через посилення на конкретну стильову традицію, а не інтуїтивне наслідування.

Стильовий аналіз як інструмент виявлення, постановки й розв'язання проектних проблем: діагностика невдалої або непослідовної стилізації, обґрунтування стильового рішення перед замовником, вибір стильового джерела відповідно до задачі проєкту.

Список рекомендованих джерел

Основний: 4 [с. 107–110]

Додатковий: 19 [с. 51–102]

Інтернет-ресурси: 23, 24, 25, 29, 31, 33

Тема 3. Витоки і ранній модернізм (до 1945 р.)

Передвісники модернізму: криза академічного мистецтва другої половини XIX ст., вплив фотографії та японської гравюри укійо-е, перехід від миметичного зображення до автономного. Абстракція і сюрреалізм до Першої світової війни — Василь Кандинський і духовне в мистецтві; Казимир Малевич і супрематизм; Піт Мондріан і Де Стейл; метафізичний живопис Джорджо де Кіріко.

Європейський авангард: кубізм (Пабло Пікассо, Жорж Брак), італійський футуризм, дадаїзм Цюриха і Нью-Йорка — реакція на кризу гуманізму. Сюрреалізм — автоматичне письмо, онейрична образність (Сальвадор Далі, Макс Ернст, Рене Магріт).

Експресіонізм і «Синій вершник» (Кандинський, Марк). Пуризм і паризька школа. Баугауз (1919–1933) — Вальтер Гропіус, Ласло Мохой-Надь, Людвіг Міс ван дер Рое; синтез мистецтва, ремесла і промислового виробництва; методологічна основа модерністського дизайну.

Причинно-наслідкові зв'язки становлення модернізму: індустріалізація, поява фотографії й кіно, нові наукові уявлення про простір і час, Перша світова війна як чинники зміни художньої мови. Авангардні методи (редукція форми, автоматизм, колаж, монтаж) як генератори нових ідей і способи розв'язання творчих проблем у сучасному дизайні.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3 [с. 370–435]

Додатковий: 7 [с. 115–241], 17 [с. 33–151]

Інтернет-ресурси: 23, 24, 25, 29, 31, 33

Тема 4. Повоєнні стилі мистецтва: абстрактний експресіонізм, поп-арт, концептуалізм

Нью-Йоркська школа — остаточне зміщення художнього центру зі Старого Світу до США після Другої світової війни. Абстрактний експресіонізм: Джексон Поллок, Марк Ротко, Віллем де Кунінг; техніка дриппінгу, метод кольорового поля, жестова спонтанна манера. Поп-арт: Енді Воргол, Рой Ліхтенштейн, Роберт Раушенберг — естетизація масової культури, реклами, комерційного образу; тиражування як художній прийом.

Концептуальне мистецтво: Джозеф Кошут, Ів Кляйн з монохромами і концепцією «Порожнечі» — ідея як художній твір, дематеріалізація об'єкта. Перехід від формального критерію художньої вартості (композиція, техніка виконання) до концептуального й контекстуального — важливість ідеї, яку артикулює твір.

Естетичні проблеми повоєнних шкіл і напрямів (Нью-Йоркська школа, поп-арт, концептуалізм) та їхня роль у формуванні сучасної візуальної культури, реклами й графічного дизайну. Критичне опрацювання доробку українських і зарубіжних митців повоєнної доби (в Україні та в діаспорі) для формування авторської концепції.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3 [с. 452–503], 5 [с. 290–295, 303]

Додатковий: 7 [с. 280–288], 17 [с. 188–244]

Інтернет-ресурси: 23, 24, 25, 29, 31, 33

Тема 5. Мінімалізм і його розгалуження: постгестуальна абстракція, перформанс, ленд-арт

Абстракція і мінімалізм: Дональд Джадд, Карл Андре, Ден Флавін — редукція форми до первинних геометричних елементів. Відмова від композиційної ієрархії. Серійність і промислові матеріали. Постмінімалізм і Light Art: Джеймс Таррелл — світло, простір, перцептивний досвід глядача як художній матеріал. Постгестуальна абстракція.

Перформанс — мистецтво дії й безпосереднього тілесного досвіду художника й глядача. Відмова від стійкого матеріального артефакту. Ленд-арт та інвайронменталарт: Роберт Смітсон, Крісто і Жанна-Клод. Вихід твору за межі музейного простору. Робота з ландшафтом, масштабом, часом. Документація як єдина форма збереження твору.

Мінімалістична редукція, серійність, світло, простір і тілесний досвід глядача як джерела ідей для креативних дизайн-пропозицій і систем візуальної комунікації (мінімалістична айдентика, навігація, середовищна та виставкова графіка). Критичне опрацювання доробку українських і зарубіжних митців (зокрема сучасних українських практик перформансу й ленд-арту) для формування авторської концепції.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2 [с. 164], 3 [с. 512–535], 5 [с. 296–303]

Додатковий: 17 [с. 197–263]

Інтернет-ресурси: 23, 24, 25, 29, 31, 33

Тема 6. Стилi 1970–1990-х: феміністичне мистецтво, фотореалізм, вуличне мистецтво

Феміністичне мистецтво — критика патріархальних канонів репрезентації жіночого тіла й досвіду. Guerrilla Girls та їхня плакатна критика музейних інституцій. Яйої Кусама — поєднання й змішування стилів у творчості однієї авторки: крапка і сітка як спільний знаменник поп-арту, мінімалізму, сюрреалізму, інвайронментал-арту; занурювальні інсталяції «Infinity Rooms».

Фотореалізм (суперреалізм) — гіперточне, технічно віртуозне відтворення фотографічного образу засобами станкового живопису; реакція на абстракцію 1950–1960-х.

Вуличне мистецтво: еволюція від нью-йоркського графіті 1970-х до стріт-арту; Кіт Гарінг, пізніше Бенксі. Соціальне висловлювання. Критика влади. Територіальне маркування міського простору.

Причинно-наслідкові зв'язки між соціальними рухами 1970–1990-х (фемінізм, міська контркультура, медіатехнології) і появою нових художніх мов. Естетичні проблеми напрямів (феміністичне мистецтво, фотореалізм, стріт-арт) у генезі сучасної візуальної культури. Методика концептуального проєктування на основі прийомів напрямів (критичний плакат, паттерн, трафарет) з урахуванням сучасних технологій, функціональних та естетичних вимог.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1 [с. 268–270], 3 [с. 536–559], 5 [с. 304–311]

Додатковий: 6 [с. 204–231], 17 [с. 251]

Інтернет-ресурси: 23, 24, 25, 29, 31, 33

Тема 7. Постмодернізм і сучасне мистецтво

Постмодернізм — заперечення модерністського міфу лінійного прогресу й оригінальності; цитування, пастиш, іронія, змішування «високого» і «низького» реєстрів культури. Артур Данто — теза про «кінець мистецтва»: не припинення творчості, а перехід до постісторичної, плюралістичної доби. Присвоєння (appropriation art) — робота з наявними образами замість творення нових; інституційна критика — дослідження музею, галереї, арт-ринку як частини твору.

Ідентичність і мультикультуралізм як домінантні теми мистецтва кінця ХХ ст. Сучасне мистецтво (contemporary art) — бієнале, ярмарки, арт-ринок, музей як інструменти легітимації художнього статусу. Відсутність єдиного стильового критерію в добу глобального артсвіту, співіснування й конкуренція різних художніх мов і традицій.

Причинно-наслідкові зв'язки переходу від модернізму до постмодернізму: криза ідеї прогресу, медіакультура, споживче суспільство. Естетичні проблеми постмодерністських напрямів. Постмодерністські стратегії (цитування, пастиш, присвоєння, змішування реєстрів) у методиці концептуального проєктування з урахуванням сучасних технологій; правові та етичні межі присвоєння чужих образів.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1 [с. 220–222, 258–262], 5 [с. 312–319]

Додатковий: 16 [с. 16–35], 17 [с. 269–289]

Інтернет-ресурси: 23, 24, 25, 29, 31, 33

Тема 8. Стили дизайну першої половини ХХ ст.: ар-нуво, ар-деко, баугауз, функціоналізм

Ар-нуво (модерн) — органічна хвиляста лінія, стилізований рослинний орнамент, ідея синтезу мистецтв («Gesamtkunstwerk»). Віденська сецесія (Густав Клімт). Школа Глазго (Чарльз Ренні Макінтош). Французький і бельгійський арнуво (Гімар, Орта, Ван де Велде).

Ар-деко міжвоєнного двадцятиліття. Геометризація й симетризація форми. Поєднання розкоші з промисловими технологіями.

Функціоналізм. Принцип «форма слідує функції» (Луїс Саллівен). Діяльність Німецького Веркбунду. Баугауз (1919–1933). Школа і методи. Інтеграція мистецтва, ремесла, промисловості. Стандартизація. Серійність. Відмова від зайвого декору.

Формування професійного дизайну як самостійної діяльності, відмінної від образотворчого мистецтва і прикладного ремесла.

Проектні складові в межах стильової концепції: орнамент, шрифт, модуль, стандарт, система носіїв. Соціальна програма функціоналізму і Баугаузу (доступне житло, демократичний предмет, раціональне використання ресурсів) як художня форма соціальної відповідальності.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1 [с. 40–125], 4 [с. 56–71]

Додатковий: 12 [с. 27–56], 17 [с. 19–142], 18 [с. 24–163]

Інтернет-ресурси: 23, 24, 25, 29, 31, 33

Тема 9. Стилi дизайну другої половини ХХ – поч. ХХІ ст.: мiдсенчурi, органiчний дизайн, постмодернiзм у дизайнi, максималiзм, сучасна еклектика, хай-тек, деконструктивiзм

Дизайн середини сторіччя. Демократизація. Масове виробництво повоєнної доби. Скандинавський дизайн. Функціональна простота. Природні матеріали. Людиноцентричний підхід. Органічний дизайн: Алвар Аалто, Френк Ллойд Райт. Структурні аналогії з природними формами.

Постмодернізм у дизайні. Групи «Мемфіс» і Alchimia. Іронічне цитування історичних стилів. Декоративність як опозиція функціоналізму. Максималізм — естетика надлишку, щільного накопичення кольору, візерунка, фактури в інтер'єрі, моді, графічному дизайні ХХІ ст. Сучасна еклектика — свідоме поєднання і змішування різнорідних, часто несумісних стильових джерел (історичних, етнічних, поп-культурних) в одному проєкті, на відміну від еклектики (історизму) ХІХ ст.

Хай-тек: Норман Фостер, Річард Роджерс. Естетизація інженерної конструкції. Деконструктивізм: Френк Гері, Даніель Лібескінд, Заха Хадід. Фрагментація форми. Нелінійна геометрія. Параметрична «текуча» формотворчість.

Стиль як чинник ринкової затребуваності продукту дизайну; переконлива демонстрація споживачеві культурної цінності та економічної вартості продукту через стильове рішення; стильова концепція в системі візуальних комунікацій бренду. Соціальна відповідальність дизайну середини століття (демократизація, людиноцентричність, природні матеріали). Методика концептуального проєктування з урахуванням сучасних технологій (параметричне моделювання) та представлення рішення засобами новітніх технологій.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2 [с. 178–295]

Додатковий: 8 [с. 170–206], 12 [с. 104–241], 17 [с. 206–274], 18 [с. 210–374], 20 [с. 18–34]

Інтернет-ресурси: 21, 23, 24, 25, 29, 31, 33

Тема 10. Український стильовий контекст: авангард, модерн, етностиль та ідентичність

Український авангард 1910–1930-х: Олександра Екстер — театральні й кубофутуристичні експерименти; Михайло Бойчук і бойчукізм («неовізантизм») —

синтез візантійської іконописної традиції з монументальним мистецтвом; Давид Бурлюк.

Український архітектурний модерн: Владислав Городецький, Василь Кричевський — національно-романтичний варіант ар-нуво, інтеграція народного орнаменту й форм дерев'яного зодчества.

Український нонконформізм другої половини ХХ ст. «Національна форма» і «сучасний стиль» 1960-х (Яблонська, Гончар, Перевальський).

Етностиль у сучасному дизайні — цитування, стилізація, інтерпретація етнокультурних кодів: орнамент, колористика, символіка, традиційні техніки; межа автентичного відтворення і поверхової комерційної експлуатації традиції. Карпатський фольклорний стиль (Якутович, Севрук).

Сучасний український графічний дизайн «з українським обличчям» — робота з кириличним шрифтом, вернакулярними мотивами, локальною ідентичністю в глобальному контексті; актуалізація після 2014 і 2022 років.

Археологізм 1970-х (Тетянич, Марчук, Стороженко).

Передпроектний аналіз етнокультурного джерела (походження, символіка, контекст використання, очікування аудиторії, ризики профанації) та формулювання на його основі авторської концепції проекту з використанням етностилю.

Список рекомендованих джерел

Додатковий: 11 [с. 6–121], 12 [с. 60–100], 14 [с. 42–123], 15 [с. 6–191]

Інтернет-ресурси: 23, 24, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34

Тема 11. Мистецтво і дизайн спротиву: візуальна мова під час війни, арт-активізм

Мистецтво і дизайн як інструмент документування, меморіалізації, опору в умовах повномасштабної війни. Трансформація візуальної мови: агітаційний плакат, стріт-арт, шрифтовий і цифровий дизайн. Шрифт і типографіка як засіб утвердження національної та релігійної ідентичності.

Арт-активізм: Guerrilla Girls, сучасні українські практики громадянського й культурного спротиву; політика репрезентації травми, ідентичності, опору в публічному просторі.

Роль дизайну у формуванні образу культурної стійкості («незламності») та комунікації українського досвіду з міжнародною аудиторією. Державна й волонтерська візуальна комунікація.

Передпроектний аналіз контексту й аудиторії (внутрішньої та міжнародної) для візуальної комунікації спротиву та формулювання авторської концепції. Критичне опрацювання доробку українських і зарубіжних дизайнерів воєнного часу для пошуку національного стилю. Переконалива демонстрація культурної цінності українського креативного продукту для міжнародної аудиторії. Представлення концептуального рішення засобами новітніх технологій (цифровий плакат, анімація, мокапи).

Список рекомендованих джерел

Додатковий: 13 [с. 92–333], 15 [с. 6–39], 17 [с. 213]

Інтернет-ресурси: 23, 24, 25, 26, 27, 29, 31, 33

Тема 12. Актуальні проблеми дизайну: цифровізація, штучний інтелект, екологічність і сталий розвиток (sustainability)

Цифровізація дизайну — еволюція від комп'ютерного проєктування (CAD) до параметричного і генеративного дизайну, коли форма обчислюється за заданим алгоритмом. Штучний інтелект: генеративні моделі зображень (Midjourney, DALL·E) у книжковому, брендинговому, промисловому дизайні. Питання авторства й оригінальності. Етичний аспект використання «чужих» стилів. Трансформація ролі дизайнера від виконавця до куратора і промпт-інженера.

Екологічність і sustainability — екодизайн, біодизайн, біоморфізм, циркулярна економіка. Відмова від запланованого старіння речей на користь довговічності й ремонтпридатності. Дизайн у добу конвергенції технологічних, екологічних, соціальних викликів — переосмислення поняття стилю в умовах алгоритмічного, частково автоматизованого формотворення.

Генерування ідей за допомогою генеративних інструментів і критичне оцінювання результатів. Виявлення, постановка та розв'язання проблем авторства, етики та сталості в сучасному проєктуванні.

Список рекомендованих джерел

Додатковий: 9 [с. 45–110], 10 [с. 12–110], 12 [с. 205–211], 17 [с. 286]

Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 25, 29, 31, 33, 35, 36

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Геллер С., Кваст С. Графічні стилі: від вікторіанців до хіпстерів. Київ : ArtHuss, 2019.
2. Зиміна С. Б. Стилi інтер'єру. Київ : Довіра, 2018. 360 с.
3. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення / під заг. ред. С. Фартінга. Харків : Vivat, 2021. 576 с.
4. Савчак Н. С., Савчак Р. Н., Михайлечко Н. В., Баранович Л. Р. Основи дизайну : навч. посіб. Львів : СПОЛОМ, 2024. 172 с.
5. Малінз Ш. Коротка історія мистецтва. Київ : Наш формат, 2026. 336 с.

Додатковий

6. Вілсон М. Мистецтво без таємниць. 50 мистецьких творів: знайомство, дослідження, пояснення. Київ : ArtHuss, 2024. 240 с.
7. Володимирівська Г. Мистецтво розуміти мистецтво. Київ : ВД «АДЕФ-Україна», 2023. 432 с.
8. Гула Р. В., Передерій І. Г., Квіткін П. В., Філь Г. О. Історія культури Скандинавії : підручник. Київ : Каравела, 2023. 244 с.
9. Клеон О. Кради як митець. Креативні «фішки», про які тобі ніхто не розповість / пер. Г. Литвиненко. Харків : КСД, 2024. 160 с.
10. Краковецький О. ChatGPT, DALL·E, Midjourney: як генеративний штучний інтелект змінює світ. Київ : ArtHuss, 2024. 190 с.
11. Нариси з історії українського дизайну ХХ століття : зб. ст. / за заг. ред. М. І. Яковлєва. Київ : Фенікс, 2012. 257 с.
12. Олійник О. П. Теорії та концепції дизайну : навч. посіб. Київ : НАУ, 2025. 256 с.
13. Смирна Л. В. Століття нонконформізму в українському візуальному мистецтві : монографія. Київ : Фенікс, 2017. 480 с.
14. Столярчук Н. Український авангард : навч. посіб. 2-ге вид., змін. та доп. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 176 с.
15. Удріс-Бородавко Н. Графічний дизайн з українським обличчям. Київ : ArtHuss, 2023. 204 с.
16. Danto A. C. After the End of Art: Contemporary Art and the Pale of History. Princeton : Princeton University Press, 2021.
17. Dempsey A. Styles, Schools and Movements: The Essential Encyclopaedic Guide to Modern Art. London : Thames & Hudson, 2005. 304 p.
18. Wilkes A., Farfour G., Ewart J. Design: The Definitive Visual History. 2nd ed. London : DK, 2021.
19. Schapiro M. Theory and Philosophy of Art: Style, Artist, and Society. Selected Papers. New York : George Braziller, 1994. 253 p.
20. Alegre I. Star Product Designers: Prototypes, Products, and Sketches from the World's Top Designers. New York : Harper Design, 2013. 421 p.

Інтернет-ресурси

21. Безугла Р. І., Слівінська А. Ф. Еклектика в дизайні інтер'єру житлових приміщень другої половини ХІХ – початку ХХ ст. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. 2025. Т. 51. С. 482–488. URL: <https://lnk.ua/Cmn2me3fj>

22. Водолазька С. А., Крайнікова Т. С. Дизайн книжкових видань із використанням ШІ (практики американського та українського книговидавництва). Технологія і техніка друкарства. 2024. № 1(83). С. 81–96.
23. Google Академія. URL: <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>
24. Електронна бібліотека «Культура України». URL: <http://elib.nplu>.
25. Естетика: навчальний посібник для педагогів / за ред. Т. І. Андрущенко. К.: «МП Леся», 2014. 613 с. URL: <http://www.npu-etestet.com.ua/wp-content/uploads/Posibnik.pdf>
26. Естетика графічного спротиву та шрифт на службі національної й релігійної ідентичності : інтерв'ю з дизайнером О. Чекалем. URL: <https://risu.ua>
27. Кара-Васильєва Т. Нові підходи до історії українського мистецтва XX сторіччя. МІСТ: Мистецтво, історія, сучасність, теорія. 2006. Вип. 3. С. 145–165.
28. Косів В. М. Українська ідентичність у графічному дизайні 1945–1989 років: символи, образи, стилістика : дис. ... д-ра мистецтвознавства : 17.00.07. Київ, 2019. 645 с.
29. Культурологічна бібліотека. URL: http://kultura.ho.ua/books_ku.htm
30. Мультидисциплінарна студія Yakusha. URL: <https://victoriayakusha.com>
31. Національна історична бібліотека України. URL: <http://www.nibu.kiev.ua>
32. Проєкт «Велика українська енциклопедія». URL: <https://vue.gov.ua>
33. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
34. Студія MAKHNO. URL: <https://makhnostudio.com>
35. Чемерис Г. Ю. Генеративний та динамічний дизайн як сучасний тренд брендингових концепцій. 2024. URL: <https://www.researchgate.net>
36. 50 Design Styles Every Designer Should Know for Better Prompting. URL: <https://uxplanet.org/50-design-styles-every-designer-should-know-for-better-prompting-56c09d55db62>